

Sprawa C-216/23

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

4 kwietnia 2023 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Bayerischer Verwaltungsgerichtshof (Niemcy)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

23 marca 2023 r.

Skarżąca:

Hauser Weinimport GmbH

Strona przeciwna:

Freistaat Bayern

[...]

Bayerischer Verwaltungsgerichtshof (bawarski trybunał administracyjny)

w sprawie sądowoadministracyjnej

Hauser Weinimport GmbH,

[...] Fischach,

- Skarżąca -

[...]

przeciwko

Freistaat Bayern,

[...]

- Strona przeciwna -

w sprawie dotyczącej

prawa żywnościowego;

w niniejszej sprawie: apelacja od wyroku Bayerisches Verwaltungsgericht (bawarskiego sądu administracyjnego) w Augsburgu z dnia 21 września 2020 r.,

dwudziesta izba Bayerischer Verwaltungsgerichtshof wydała,

[...]

w dniu 23 marca 2023 r. bez przeprowadzenia rozprawy następujące

Postanowienie:

1. Niniejsza izba przedkłada Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej następujące pytania do rozpatrzenia w trybie prejudycjalnym zgodnie z art. 267 TFUE:

a) Czy art. 3 ust. 4 lit. c) rozporządzenia (UE) nr 251/2014 powinien być interpretowany w ten sposób, że pojęciem „alkohol” objęty jest również napój zawierający alkohol i niebędący produktem z winogron w rozumieniu art. 3 ust. 4 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 251/2014?

b) Czy „dodanie” w rozumieniu art. 3 ust. 4 lit. c) rozporządzenia (UE) nr 251/2014 oznacza, że zawartość alkoholu w produkcie końcowym powinna być wyższa w porównaniu zawartością alkoholu w produkcie z winogron użytym zgodnie z art. 3 ust. 4 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 251/2014?

c) Czy w przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze, artykuł 3 ust. 1 zdanie pierwsze rozporządzenia (UE) nr 251/2014 w związku z załącznikiem I pkt 1) lit. b) ii) rozporządzenia (UE) nr 251/2014 powinien być interpretowany w ten sposób, że pojęciem „aromatyzujące środki spożywcze” objęty jest napój zawierający alkohol w rozumieniu pytania a)?

2. Postępowanie zostaje zawieszono do chwili wydania przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzeczenia w przedmiocie odesłania prejudycjalnego [...].

Uzasadnienie:

1 Przedmiotem sporu stron w postępowaniu sądowym jest zagadnienie, czy skarżąca może określać wytwarzany przez nią i wprowadzany przez nią do obrotu produkt jako „aromatyzowany koktajl na bazie wina” w rozumieniu art. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 251/2014 z dnia 26 lutego 2014 r., w brzmieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2117 z dnia 2 grudnia 2021 r.

- 2 1. Skarżąca wytwarza, zgodnie z jej niezakwestionowanymi przez stronę przeciwną [...] twierdzeniami, napój mieszany zawierający alkohol, składający się w 55 % z wina i w 10 % z piwa. Napój ten posiada zawartość alkoholu wynoszącą 5,5 % obj. i jest aromatyzowany kwiatami czarnego bzu. Skarżąca wprowadziła go do obrotu określając go jako „aromatyzowany koktajl na bazie wina”. Strona przeciwna zakwestionowała to działanie, gdyż stoi na stanowisku, że dodane do tego napoju piwo jest „alkoholem” w rozumieniu art. 3 ust. 4 lit. c) rozporządzenia (UE) nr 251/2014, który nie może być dodawany do napoju określanego jako „aromatyzowany koktajl na bazie wina”. Skarżąca uważa, że jako alkohol w rozumieniu art. 3 ust. 4 lit c) rozporządzenia (UE) nr 251/2014 można pojmować jedynie alkohol wskazany w załączniku I pkt 3), ponieważ poprzez dodanie alkoholu w rozumieniu art. 3 rozporządzenia (UE) nr 251/2014 musi zostać uzyskane zwiększenie istniejącej już w winie zawartości alkoholu, a nie – tak jak w przypadku produktu skarżącej – jego zmniejszenie. W każdym razie jednak – zdaniem skarżącej – piwo jest aromatyzującym dodatkiem w rozumieniu załącznika I pkt 1) lit b) ii rozporządzenia (UE) nr 251/2014, efektem czego użycie określenia „aromatyzowany koktajl na bazie wina” jest także dopuszczalne, jeżeli piwo byłoby traktowane jako alkohol w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 251/2014.
- 3 2. Pytanie prejudycjalne dotyczy wykładni art. 3 ust. 4 lit. c) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 251/2014 z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie definicji, opisu, prezentacji, etykietowania i ochrony oznaczeń geograficznych aromatyzowanych produktów sektora wina, uchylającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 1601/91, w brzmieniu nadanym przez rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2117 z dnia 2 grudnia 2021 r.
- 4 a) Przepisami rozstrzygającymi o wyniku sporu są art. 3 ust. 4 lit c) rozporządzenia (UE) nr 251/2014, w brzmieniu nadanym przez rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2117 z dnia 2 grudnia 2021 r. i § 25 ust. 1 pkt 1 w związku z § 49 pkt 4 niemieckiej Weingesetz (ustawy o winie) w związku z art. 7 ust. 1 lit. a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w związku z art. 2 pkt 2 i art. 1 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 251/2014.
- 5 b) Przepisy krajowe mają następujące brzmienie:
- 6 **§ 25 WeinG** („Weingesetz”, niemiecka ustawa o winie w brzmieniu z obwieszczenia w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego z dnia 18 stycznia 2011 r., BGBl I, s. 66, zmieniona ostatnio przez art. 2 ust. 4 ustawy z dnia 20 grudnia 2022 r., BGBl I, s. 2752) – **Zakazy ustanowione w celu ochrony przed wprowadzaniem w błąd.**
- 7 (1) Zakazuje się podmiotom odpowiedzialnym na podstawie art. 8 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylenia dyrektywy Komisji 87/250/EWG,

dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz.U. L 304 z dnia 22 listopada 2011 r., s. 18; L 331 z dnia 18 listopada 2014 r., s. 41; L 50 z dnia 21 lutego 2015 r., s. 48; L 266 z dnia 30 września 2016 r., s. 7), zmienionych ostatnio przez rozporządzenie (UE) 2015/2283 (Dz.U. L 327 z dnia 11 grudnia 2015 r., s. 1) wprowadzania do obrotu lub prowadzenia ogólnej reklamy lub reklamy w pojedynczym przypadku w odniesieniu do produktów z informacjami na temat produktów, które nie spełniają wymogów:

1.

8 artykułu 7 ust. 1, także w związku z ust. 4, rozporządzenia (UE) nr 1169/2011;

[...].

9 **§ 49 WeinG – Przepisy karne**

10 Karze pozbawienia wolności do jednego roku lub karze grzywny podlega ten, kto [...]

4. wbrew § 25 ust. 1 wprowadza do obrotu produkt lub go reklamuje [...]

11 c) Orzecznictwo krajowe:

Verwaltungsgericht Trier (sąd administracyjny w Trewirze) orzekł w wyroku z dnia 18 kwietnia 2019 r., że wino owocowe dodane do produktu z winogron powinno zostać zakwalifikowane jako aromatyzujący środek spożywczy zgodnie z załącznikiem I pkt 1) lit. b) ii) rozporządzenia (UE) nr 251/2014 i że produkt ten nie jest alkoholem zgodnie z art. 3 ust. 4 lit. c) rozporządzenia (UE) nr 251/2014 (sąd administracyjny w Trier, wyrok z dnia 18 kwietnia 2019 r. – 2 K 6133/18.TR). Verwaltungsgericht Augsburg (sąd administracyjny w Augsburgu) orzekł w wyroku z dnia 21 września 2020 r. (sąd administracyjny w Augsburgu, wyrok z dnia 21 września 2020 r. – Au 9 K 20.597) – od którego Izba dopuściła apelację – że nie można dodawać żadnego (dalszego) napoju zawierającego alkohol do napoju, który ma posiadać oznaczenie „aromatyzowany koktajl na bazie wina”.

12 W zakresie, w jakim można to stwierdzić, brak jest orzecznictwa krajowych sądów wyższej instancji dotyczącego tego zagadnienia.

13 4. Pytania prejudycjalne mają znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy z uwagi na wybrany przez skarżącą skład produktu, gdyż może ona nazywać ten wyrób „aromatyzowanym koktajlem na bazie wina” jedynie wtedy, gdy zawarte w nim piwo nie jest alkoholem w rozumieniu art. 3 ust. 4 lit. c) rozporządzenia (UE) nr 251/2014 lub – gdy zostanie ono uznane za taki alkohol – powinno być zakwalifikowane jako aromatyzujący składnik w rozumieniu załącznika I pkt 1 lit. b) ii) rozporządzenia (UE) nr 251/2014.

- 14 5. Zawarte w odesłaniu prejudycjalnym kwestie wymagają wyjaśnienia przez Trybunał, gdyż niniejsza izba nie potrafi udzielić z wymaganą jednoznacznością odpowiedzi na pytanie mające znaczenie dla rozstrzygnięcia sporu prawnego i dla zakończenia sporu niezbędne jest dokonanie przez Trybunał wiążącej wykładni przepisu rozstrzygającego o jego wyniku.
- 15 Istotny dla niniejszej sprawy passus przepisu brzmi: „Aromatyzowany koktajl na bazie wina oznacza napój: [...] do którego nie dodano żadnego alkoholu”, art. 3 ust. 4 lit. c) rozporządzenia (UE) nr 251/2014.
- 16 a) Należy wyjaśnić zagadnienie, czy pojęcie „alkohol” odnosi się jedynie do alkoholu w rozumieniu załącznika I pkt 3 rozporządzenia (UE) nr 251/2014, który nie może zostać dodany do koktajlu – piwo nie byłoby objęte tym pojęciem, gdyż nie odpowiada wskazanym tam kryteriom – czy też pod pojęciem alkoholu w znaczeniu tego przepisu rozumie się każdy alkohol już znajdujący się w mieszanym napoju, niebędącym produktem z winogron w rozumieniu art. 3 ust. 4 lit. a), gdyż nie spełnia on kryteriów wynikających z załącznika I pkt 3 i dlatego już z tego powodu nie może zostać dodany do grupy aromatyzowanych koktajli na bazie wina (art. 3 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 251/2014). Za takim rozumieniem mogłoby przemawiać – w tym kontekście bez znaczenia jest istnienie zamiaru podwyższenia zawartości alkoholu przez podmiot prowadzący przedsiębiorstwo spożywcze – to, iż z uwagi na przejrzystość dla rynku i konsumentów powinno być ustalone, że używanie nazwy aromatyzowany produkt z winogron jest dozwolone zgodnie z art. 3 rozporządzenia (UE) nr 251/2014 wyłącznie w odniesieniu do produktów, do [wytwarzania] których – oprócz alkoholu zawartego w samym produkcie z winogron – dozwolone jest jedynie stosowanie alkoholu w rozumieniu załącznika I pkt 3 rozporządzenia (UE) nr 251/2014 i nie można używać innych napojów alkoholowych.
- 17 b) Niniejsza izba – w odróżnieniu od sądu poprzedniej instancji – skłania się do przyjęcia stanowiska, że stosowane w niniejszym przypadku piwo z zawartością alkoholu 5,5 % obj. nie jest alkoholem w rozumieniu przepisu rozstrzygającego o wyniku sprawy. Powyższe wynika z następujących rozważań:
- 18 aa) Słowo „versetzen” [„dodany”] powinno posiadać takie samo znaczenie jak używane w formie rzeczownikowej w załączniku I pkt 3 rozporządzenia (UE) nr 251/2014 pojęcie „Zusatz” [dodatek] i oznaczać „zusetzen” [dokładać] w znaczeniu „hinzufügen” [dodawać]. Wynika to z porównania z francuską wersją językową rozporządzenia (UE) nr 251/2014, w której w art. 3 stosuje się pojęcie „l’addition” [po niemiecku dokładka, dodatek], a w załączniku I pkt 3 „adjonction” [po niemiecku dodawać] oraz z angielską wersją językową, w której w art. 3 rozporządzenia (UE) nr 251/2014 używa się sformułowania „to which no alcohol has been added” [to add: po niemiecku dodać] oraz „addition of alcohol” [addition: po niemiecku: dodatek] w załączniku I pkt 3. „Versetzen” oznacza w niemieckiej praktyce językowej w będącej tutaj właściwej grupie znaczeniowej związanej z żywnością „vermischen” [wymieszać] (i przez to obniżyć jakość) (źródło: słownik Duden). Biorąc pod uwagę francuską i angielską wersję językową rozporządzenia (UE) nr 251/2014 oraz użycie pojęcia „Zusatz” [dodatek] w załączniku I pkt 3

rozporządzenia (UE) nr 251/2014 niniejsza izba skłania się do tego aby przyjąć, że „versetzen” oznacza tutaj we właściwym dla sprawy znaczeniu „dołożyć”, czyli „dodać”. Tym samym wymagający wykładni przepis zawiera uregulowanie, iż do napoju, który jest nazywany „aromatyzowanym koktajlem na bazie wina” nie dołączono, względnie nie dodano alkoholu, w rozumieniu załącznika I pkt. 3.

- 19 bb) Przez określenie „alkohol” w rozumieniu art. 3 ust. 4 lit. c) powinno się zdaniem niniejszej izby rozumieć jedynie alkohol w znaczeniu wynikającym z załącznika I pkt 3 rozporządzenia (UE) nr 251/2014, ponieważ przez dodanie do produktu lub produktów z winogron w rozumieniu art. 3 ust. 4 lit. a) jedynie wskazanych tam rodzajów alkoholu powinno dojść do podwyższenia zawartości alkoholu w napoju. Napoje alkoholowe mające niższą zawartość alkoholu niż produkt z winogron obniżają zawartość alkoholu w produkcie wyjściowym (zgodnie z art. 3 ust. 4 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 251/2014 udział produktów z sektora wina stanowi zgodnie z lit. a) co najmniej 50 % całej objętości) i nie mogą już pod względem językowym spełnić przesłanki, że alkohol został „dodany” (i jego udział ustalany w objętości całkowitej napoju przez to rośnie). W związku z tym w rozstrzygającym o wyniku sprawy przepisie przewiduje się też, iż rzeczywista zawartość alkoholu produktu końcowego wynosi pomiędzy 1,2 % obj. a 10 % obj., a zatem nie jest lub nie jest znacząco wyższa niż zawartość alkoholu w będącym podstawą tego napoju produkcie z winogron (zawartość alkoholu w winie 9 % obj. do 14 % obj.) (inaczej natomiast przedstawia się sytuacja w odniesieniu do wina aromatyzowanego, w którym rzeczywista zawartości alkoholu musi wynosić pomiędzy 14 % obj. a 22 % obj., art. 3 ust. 2 lit. g) rozporządzenia (UE) nr 251/2014).
- 20 cc) Zgodnie z art. 4 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia (UE) nr 251/2014 ustalając dopuszczalne procesy wyrobu, o których mowa w akapicie pierwszym, Komisja uwzględnia procesy wyrobu zalecane i opublikowane przez OIV (Międzynarodową Organizację Winorośli i Wina). W uchwale OIV/ECO 288/2010 dodano do Międzynarodowego kodeksu praktyk etnologicznych do części I rozdziału 6 (wyroby na bazie winogron, moszczu winogronowego i wina) do punktów 6.6. (napoje na bazie produktów z winogron) i 6.7. (napoje na bazie wina) jako sposób przetwarzania: m.in. „dodanie wyrobów bezalkoholowych o jakości odpowiadającej środkiem spożywczym lub napojów, włącznie z wodą”. Po zawarciu w rozporządzeniu (UE) nr 251/2014 odesłania do procesów wyrobu zalecanych i opublikowanych przez OIV i wyraźnym przewidzeniu w nich dodawania napojów bezalkoholowych, nie jest zrozumiałe – w wypadku, gdyby podmiot przyjmujący rozporządzenie chciał osiągnąć cel, polegający na tym, by żadne napoje alkoholowe nie mogły być składnikami „aromatyzowanego koktajlu na bazie wina” – dlatego w tekście rozporządzenia w spornym przepisie nie zawarto uregulowania, iż można dodać jedynie napoje bezalkoholowe, lecz, przeciwnie, zawarto sformułowanie: „nie dodano alkoholu”.
- 21 dd) Zgodnie z motywem 4 rozporządzenia (UE) nr 251/2014 środki zastosowane do aromatyzowanych produktów sektora wina powinny przyczyniać się do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony konsumentów, zapobiegania oszukańczym praktykom oraz osiągnięcia przejrzystości rynku i uczciwej konkurencji. Przyjmując powyższe

jako punkt odniesienia należy uznać, że przeciętnie poinformowany konsument liczy się z tym, iż w napoju alkoholowym określonym jako „koktajl” – o ile nie jest on oznaczony jako bezalkoholowy – zawarte są w mieszance różne napoje zawierające alkohol. Ponadto zamierzona przez to uregulowanie ochrona konsumentów i ochrona obrotu wydaje się bardziej zrozumiała w przypadku „win aromatyzowanych” oraz „aromatyzowanych napojów na bazie wina”, których nazwy są ściśle powiązane z tradycyjnymi metodami wytwarzania („Wermut”, załącznik II A; „Sangria/Sangria”, załącznik II B pkt 3), niż w odniesieniu do napojów wprowadzanych na rynek pod pojęciem „aromatyzowanych koktajli na bazie wina”, gdyż w rozporządzeniu nie przyporządkowano do nich żadnych produktów znanych i nazwanych w powiązaniu z tradycyjnymi metodami wytwarzania (załącznik II C).

- 22 6. Na wypadek, gdyby należało uznać stosowane w niniejszym przypadku piwo, z uwagi na jego zawartość alkoholu, za „alkohol” w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 251/2014, który nie może zostać dodany do aromatyzowanego napoju na bazie wina, niniejsza izba zamierza ustalić, czy do aromatyzowanego koktajlu na bazie wina w rozumieniu rozporządzenia można dodać piwo jako „aromatyzujący dodatek” w rozumieniu załącznika I pkt 1 lit. b) ii) rozporządzenia (UE) nr 251/2014, czy też takiemu pojmowaniu stoi na przeszkodzie okoliczność, że zawiera ono alkohol. W Niemczech występują w obrocie liczne środki spożywcze o smaku piwa. Jak wykazały to rozważania przeprowadzone przez niniejszą izbę na etapie poprzedzającym skierowanie niniejszego odesłania prejudycjalnego, aromat piwny może zostać kupowany i dodawany do żywności jako dodatek do pieczenia. W tym kontekście niniejsza izba nie ma co do zasady wątpliwości, że piwo jest aromatyzującym środkiem spożywczym w rozumieniu rozporządzenia.
- 23 Niniejsze postanowienie jest niezaskarżalne [...].

[...]